



T.C.
AİLE VE SOSYAL HİZMETLER BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı



ACELE

Sayı : E-72079556-610-23010729

Konu : Soru Önergeleri (7/40034-7/40042-7/40046-7/40367-7/40607)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : a) 17.02.2026 tarihli ve 1800621 sayılı yazınız.
b) 23.02.2026 tarihli ve 1803642 sayılı yazınız.
c) 24.02.2026 tarihli ve 1805220 sayılı yazınız.

İlgi yazılar ekinde alınan ve Bakanlığımıza yöneltilen 7/40034, 7/40042, 7/40046, 7/40367 ve 7/40607 Esas Numaralı yazılı soru önergelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi uyarınca hazırlanan cevabi yazımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Mahinur ÖZDEMİR GÖKTAŞ
Bakan

Ek: 7/40034-7/40042-7/40046-7/40367-7/40607 Cevap Metni (4 Sayfa)



7/40034 } 7/40367 GK 111
7/40042 } GK 107 7/40607 GK 112
7/40046 }

Gaziantep Milletvekili Sayın **Hasan ÖZTÜRKMEN**'e Ait 7/40034, Çanakkale Milletvekili Sayın **Rıdvan UZ**'a Ait 7/40042, Bitlis Milletvekili Sayın **Semra ÇAĞLAR GÖKALP**'e Ait 7/40046, Niğde Milletvekili Sayın **Ömer Fethi GÜRER**'e Ait 7/40367 ve İstanbul Milletvekili Sayın **Özgül SAKİ**'e Ait 7/40607 Esas Numaralı Yazılı Soru Önergelerine İlişkin Cevap Metni

Ülkemizde çocuk koruma hizmetleri, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi uyarınca çocuğun üstün yararı ilkesi doğrultusunda, 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu kapsamında ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile iş birliği içinde yürütülmektedir. Kurum bakım hizmeti (uygulanacak sosyal hizmet modeli, tertip, nakil ve diğer iş ve işlemler) anılan kanunlara dayanılarak çıkartılan yönetmelik ve alt mevzuatlar çerçevesinde Bakanlığımızca yerine getirilmektedir.

Bakanlığımız çocuklara yönelik hizmetleri, çocuğun üstün yararı ön planda tutularak çocuk hakları doğrultusunda aile odaklı yaklaşım önceliği çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Çocukların aile birlik ve bütünlüğü içinde büyümelerini sağlamak, bakım ve koruma hizmetlerimizin temelini oluşturmaktadır.

Bakanlığımızca çocuklarımızın gelişimini desteklemek ve risklere karşı bilinçli ve duyarlı nesillerin yetişmesini sağlamak üzere koruyucu ve önleyici hizmetlere ağırlık verilmekte; çocuklara yönelik riskleri öngören ve gerekli adımları atabilecek mekanizmalar kurulmaktadır.

Korunma ihtiyacı olan çocuklar öncelikli olarak Aile Odaklı Hizmetler kapsamında değerlendirilmektedir. Çocukların ruhsal ve sosyal yönden daha sağlıklı, öz güven duygusu gelişmiş olarak yetişmeleri amacıyla aile odaklı hizmetlerin geliştirilmesine önem verilmektedir. Bakanlığımız hizmetlerinden yararlanan çocuklardan aile odaklı hizmetlerden yararlanan çocuk oranı %93'tür.

Kurumsal politika öncelikleri doğrultusunda son çare olarak uygulanmaya çalışılan kuruluş bakımında temel anlayış kısa süreli kuruluş bakım hizmeti verilmesidir. Bununla birlikte süre fark etmeksizin kuruluş bakımında yer alan çocuklarımızın da kaldıkları süre zarfında en iyi ve sağlıklı bir şekilde hayata hazırlanması, yetiştirilmesi, zihinsel, ruhsal, fiziksel, sosyal, bilişsel ve duygusal gelişiminin desteklenmesi ve topluma tekrar uyumunun sağlanmasıdır.

Kuruluş bakımının zorunlu olması halinde ise çocuklar bir ev ortamına, aile ortamına en yakın hizmet modeli olan Çocuk Evi veya Çocuk Evleri Sitelerinde korunma ve bakım altına alınmaktadır.

2005 yılından itibaren büyük fiziksel binalar ve koğuş tipi yapılar yerine aile yapısına en yakın bakım kuruluşları önemsenmiş ve genel yaklaşım olarak benimsenmiş ev tipi hizmet modeline öncelik verilmiştir.

Bugün itibarıyla büyük fiziksel binalar ve koğuş tipi yapılar şeklindeki çocuk yuvaları, yetiştirme yurtları denilen kurumsal yapılar tamamen kapatılmış, çocuk evi, çocuk evleri sitesi ve ihtisaslaştırılmış çocuk evleri sitesi şeklinde kuruluşlar ile hizmetler sürdürülmektedir.

1999 Marmara Depremi sonrasında refakatsiz kalan çocuklara yönelik yürütülen çalışmalar, dönemin Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu mevzuatı ve ilgili diğer yasal düzenlemeler çerçevesinde gerçekleştirilmiştir. Bu süreçte çocukların kimlik tespiti, geçici koruma altına alınması, kurum bakımına yerleştirilmesi, ailelerine teslim edilmesi veya uygun sosyal hizmet modellerine yönlendirilmesi işlemleri ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının koordinasyonu ile yürütülmüştür.

6 Şubat 2023 tarihli deprem sonrası çocuklarla ilgili ihbar, talep ve bildirimlerin alınabilmesi için Bakanlığımız uhdesinde Çağrı Merkezi oluşturulmuş ve kamuoyu ile paylaşılmıştır. Söz konusu çağrı merkezi 7/24 hizmet vermiştir. Gelen tüm aramalarda uzman personel tarafından titizlikle bilgi alınmıştır ve verilmiştir.

Bakanlığımızca deprem felaketi nedeniyle ailesinden ayrı düşmüş/refakatçisi olmayan 1.912 çocuk Aile Bilgi Sistemi Afet Yönetim Çocuk Modülü'nde kayıt altına alınmıştır. Yapılan kimlik kontrolü, bilimsel yöntemlerle kimliklendirme ve mesleki çalışmalar sonucunda 1.879 çocuk ailesine/aile yakınlarına teslim edilmiş, 6 çocuğumuz da aile odaklı hizmetlerden faydalandırılmıştır. 9 çocuğumuz Bakanlığımıza bağlı kuruluşlarda bakım ve koruma altındadır. 1 çocuğumuz reşit olarak kuruluştan ayrılmıştır. Kayıtlarımızda olan 17 çocuğumuz tedavi sürecinde vefat etmiştir. Hastanelerde tedavisi devam eden çocuğumuz bulunmamaktadır. Kimliği belirlenemeyen çocuğumuz bulunmamaktadır. Bakanlığımızca kayıt altına alınan 1.912 çocuğun kimliği de çeşitli bilimsel metotlarla tespit edilmiş olup bahse konu çocuklar kayıp çocuk olarak nitelendirilmemektedir.

Kayıp kişiler veya çocuklarla ilgili iş ve işlemler İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı tarafından yürütülmektedir.

Kayıp kişi veya çocuk bildirimleri kolluk güçlerine bildirim yapıldıktan sonra süreç adli ve idari yönden ilgili Bakanlıkların ilgili birimleri tarafından yürütülmektedir.

Ancak kayıp çocuklar kolluk tarafından bulunduktan ya da çocuk ortaya çıktıktan sonra Adli Makamlarca Bakanlığımıza bildirilen çocuklar hakkında 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu kapsamında değerlendirme süreçleri başlatılabilmektedir. Gerekli sosyal inceleme yapılarak, çocuk ve aile ihtiyaç duydukları koruyucu ve destekleyici tedbirler çerçevesinde desteklenmektedir.

Diğer taraftan, Bakanlığımıza intikal eden insan ticareti şüphesi bulunan vakalarda derhal kolluk birimleri ve adli makamlar bilgilendirilmektedir. Avrupa Birliği ve Dış İlişkiler Dairesi Başkanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Yurt Dışı Temsilcilikler ve Uluslararası Sosyal Hizmetler Birimi, uluslararası boyut taşıyan çocuk koruma vakalarında sınır ötesi sosyal hizmet koordinasyonu yürütmektedir. 2009-2025 yılları arasında Birimize ulaşan başvurular, doğrudan "insan ticareti" başlığı altında sınıflandırılmamakta, vakalar Bakanlığımıza ağırlıklı olarak çocuk istismarı ve ihmali olarak intikal etmektedir. Uluslararası boyut içeren vakalar çocuk refahı, aile birleşimi, refakatsiz çocuk, uluslararası çocuk kaçırma gibi çerçevelerde ele alınmaktadır. Çocukların yurt dışına çıkarılması süreçlerinde çocuğun üstün yararı esas alınmaktadır. Uluslararası çocuk kaçırma, refakatsiz çocuk veya kaçırma şüphesi bulunan durumlarda ilgili ülke makamları ve uluslararası sosyal hizmet mekanizmalarıyla iş birliği yapılmaktadır. Bu çerçevede, çocuğun güvenliği ve üstün yararı bakımından gerekli sosyal inceleme yapılmadan ve ilgili raporlar temin edilmeden herhangi bir teslim veya yurt dışına çıkış işlemi gerçekleştirilmemektedir.

Bakanlığımız, uluslararası çocuk istismarı ve insan ticareti vakalarında çocuğun üstün yararı ilkesi, insan hakları temelli yaklaşım ve mağdur odaklı hizmet modeli doğrultusunda hareket etmektedir. Bakanlığımıza intikal eden vakalar çoğunlukla çocuk istismarı, ihmal veya korunmaya ihtiyacı bulunan çocuk olarak ulaşmaktadır. Bir vakanın insan ticareti suçu kapsamında olup olmadığına ilişkin adli ve idari tespitler ise ilgili kolluk birimleri ve yetkili kurumlar tarafından yapılmaktadır.

Bu çerçevede, insan ticareti mağduru tespiti süreci Göç İdaresi Başkanlığı olmak üzere ilgili kurumlar tarafından yürütülmekte; mağduriyetin insan ticareti kapsamında olduğunun belirlenmesi halinde Bakanlığımıza bildirim yapılmaktadır. Bildirim sonrasında çocuklar hakkında gerekli koruyucu ve destekleyici tedbirler ivedilikle uygulanmaktadır.

İnsan ticareti mağduru olduğu tespit edilen veya bu yönde kuvvetli şüphe bulunan çocuklara yönelik olarak 5395 sayılı Kanun kapsamında korunma tedbirleri alınmakta, acil barınma ve güvenlik önlemleri sağlanmakta, psikososyal destek hizmeti sunulmakta, sağlık, eğitim ve hukuki danışmanlık hizmetlerine erişim sağlanmakta, güvenli gönüllü ve onurlu geri dönüş süreçleri menşe ülke makamları ile koordineli biçimde yürütülmektedir.

Uluslararası iş birliği kapsamında sosyal hizmet vakaları öncelikle Dışişleri Bakanlığı, yapılacak işlemin milletlerarası özel hukuk bağlamında veya ikili adli iş birliği anlaşmaları kapsamında yürütülmesi halinde Adalet Bakanlığı aracılığı ile yürütülmektedir. Ayrıca, Bakanlığımız ISS (Uluslararası Sosyal Hizmetler Organizasyonu) ağına tam üye olup sınır ötesi çocuk koruma vakalarında aktif rol almaktadır. Bu çerçevede, sınır ötesi sosyal inceleme raporları hazırlanmakta, ailelerin yaşam koşulları incelenmekte, güvenli ve onurlu geri dönüş veya üçüncü ülkeye yerleştirme seçenekleri değerlendirilmektedir.

Bununla birlikte, Bakanlığımızca her ilde oluşturulmuş olan *Çocuklar Güvende Ekipleri* aracılığıyla farklı risk gruplarındaki çocukları korumaya yönelik tespit ve müdahale çalışmalarının yanı sıra izleme faaliyetleri de yürütülmektedir. Yapılan alan taramaları neticesinde çocuk ve ailenin uygun sosyal hizmet modeline veya destek ve yardımlara yönlendirilmesi sağlanmaktadır. Bu kapsamda, depremden etkilenen çocuklara yönelik hane ziyaretleri gerçekleştirilmiş olup ihtiyaçları doğrultusunda gerekli sosyal hizmet müdahalelerinde bulunulmuştur.

Öksüz ve Yetim Hizmet Birimlerimizce yürütülen çalışmalar kapsamında deprem sebebiyle ebeveyn kaybı yaşamış çocukların tespiti yapılarak çocuk ve ailesi/bakım veren bireylerin hane ziyaretleri gerçekleştirilmiştir.

Dezavantajlı bölgelerde yaşayan çocuklar öncelikli olmak üzere fırsat eşitliği ilkesiyle tüm çocukların koruyucu ve önleyici hizmetlere erişimini artırmak amacıyla Çocuk Yaşam Merkezleri kurulmaktadır. Çocuk Yaşam Merkezlerinde; çocukların psikososyal gelişimlerini desteklemeye, çocuklar ve ailelerine yönelik danışmanlık hizmeti sunmaya, çocukların sosyal katılımı ve uyumunu artırıcı çalışmalar yürütmeye ve haklarına ilişkin farkındalıklarını artırmaya yönelik hizmetlerin sunulması hedeflenmektedir.

28 Kasım 2024 tarihinde resmi olarak başlayan IPA II “*Acil Durumlara Duyarlı Çocuk Koruma Hizmetlerinin ve Desteklerinin Geliştirilmesi Yoluyla Çocukların Yaşamlarının İyileştirilmesi*” projesi kapsamında Malatya, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Hatay olmak üzere dört deprem ilinde çocuk yaşam merkezlerinin kurulmasına ilişkin çalışmalarımız devam etmektedir.

Çocuk Koruma Kanununa göre verilen koruyucu ve destekleyici tedbirlerin yerine getirilmesinde kurumlar arası iş birliği ve koordinasyonunun sağlanması amacıyla 24 Aralık 2006 tarih ve 26386 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Çocuk Koruma Kanununa Göre Verilen Koruyucu ve Destekleyici Tedbir Kararlarının Uygulanması Hakkında Yönetmelik” ile Merkez, İl ve İlçe Koordinasyon Kurulları oluşturulmuştur. Bu kurulların temel amacı; çocuk koruma alanında risk haritalarının oluşturulması, tespit edilen risklere yönelik çalışmaların yapılarak erken müdahale sisteminin oluşturulması ve çocuğa yönelik ihmal ya da istismar

olmadan çocuğun kendisi, ailesi ve çevresinden kaynaklı sorun ya da ihtiyaçlarının kurumlar arası iş birliği ile giderilmesini sağlamaktır.

Merkezi koordinasyon Bakanlığımız ile Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Millî Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı temsilcilerinden oluşurken, ilgili özel veya kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de toplantıya çağrılabilir.

Koordinasyon çalışmaları illerde, vali veya vali yardımcısının başkanlığında, Cumhuriyet Başsavcısı veya Cumhuriyet Savcısı ile İl Emniyet Müdürü, İl Jandarma Komutanı, İl Millî Eğitim Müdürü, İl Sağlık Müdürü, Büyükşehir, İl ve Merkez İlçe Belediye Başkanları, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürü, olmadığı yerlerde Türkiye İş Kurumu İl Müdürü, Gençlik ve Spor İl Müdürü, Aile ve Sosyal Hizmetler İl Müdürü, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri, Denetimli Serbestlik ve Yardım Merkezi Şube Müdürü ve baro temsilcilerinin katılımı ile gerçekleştirilmektedir. Ayrıca istekleri hâlinde üniversiteler, Kanunda yazılı tedbir kararlarını almaya yetkili mahkeme hâkimleri ile davet edilen sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri de toplantıya katılabilir.

Diğer taraftan, Bakanlığımız, 6284 sayılı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun'un "*Harçlar ve masraflardan, vergilerden muafiyet ve davaya katılma*" başlıklı 20. maddesinin 2. fıkrasında; "*Bakanlık, gerekli görmesi hâlinde kadın, çocuk ve aile bireylerine yönelik olarak uygulanan şiddet veya şiddet tehlikesi dolayısıyla açılan idarî, cezaî, hukukî her tür davaya ve çekişmesiz yargıya katılabilir.*" hükmüne istinaden açılmış ceza davalarına katılmaktadır.

Bakanlığımız tarafından, Cumhuriyet Başsavcılıklarınca yürütülen soruşturma dosyalarına, 6284 sayılı Kanun kapsamında davaya müdahillik hususunun değerlendirilebilmesi için soruşturma sonucunun Bakanlığımıza tebliğ edilmesi talepli dilekçe sunulmaktadır. Soruşturma sonucunun tebliği halinde, Bakanlığımızca; soruşturma sonucunda dava açılmış ve iddianame düzenlenmişse Bakanlığımızca davaya müdahillik hususu değerlendirilmekte, soruşturma sonucunda kovuşturmayaya yer olmadığına karar verilmesi halinde ise bu karara itiraz hususu değerlendirilmektedir.